

Streszczenie

Autorska koncepcja sonat fortepianowych Ludwiga van Beethovena op. 81a, op. 106 i op. 111 w oparciu o rękopisy, źródła z epoki i wydania wielkich pianistów

Tematem pracy doktorskiej jest interpretacja trzech sonat fortepianowych op. 81a, op. 106 oraz op. 111 Ludwiga van Beethovena. Dzieła te zajmują wyjątkowe miejsce w twórczości kompozytora pod względem rozwoju wielu aspektów formy sonatowej, które odnajdują swój rezonans w muzyce romantyzmu. Zostały one dedykowane Arcyksięciu Rudolfowi, będącemu wielkim przyjacielem oraz patronem kompozytora. Wśród innych utworów mu poświęconych znajdują się *Missa Solemnis*, *Grosse Fuge*, Trio *Arcyksiążęce* a także dwa ostatnie koncerty fortepianowe. Niewątpliwie są to dzieła zapisujące się wyjątkowo w twórczości Beethovena, a także w całej historii muzyki.

Dla głębszego zrozumienia muzyki Beethovena oraz utworzenia indywidualnej koncepcji interpretacyjnej niezbędne jest zapoznanie się z ewolucją wykonawstwa tych dzieł. Sto lat po śmierci kompozytora to okres, z którego niedostępne są nagrania fonograficzne. Chcąc poznać wizje interpretacyjne panujące w tym okresie, należy wykorzystać inne źródła. Są nimi między innymi wydania praktyczno-wykonawcze, w których wybitni pianiści tego okresu wprowadzali sugestie interpretacyjne, za pomocą dodatkowych określeń, a także opisując swoją wizję artystyczną w didaskaliach pod tekstem nutowym. Przedmiotem analizy zostały wydania Hansa von Bülowa, Eugena d'Alberta oraz Artura Schnabla, jednych z najwybitniejszych interpretatorów muzyki Beethovena. Innym badanym źródłem informacji na temat dzieł fortepianowych kompozytora są *Über den richtigen Vortrag der sämtlichen Beethovenschen Werke für das Piano* oraz *Erinnerungen an Beethoven* Carla Czernego, będącego wybitnym uczniem Mistrza z Bonn. W tych publikacjach zawarte zostały spostrzeżenia i wskazówki dotyczące wykonywania muzyki fortepianowej Beethovena, pochodzące z bezpośredniej relacji kompozytora z Czernym oraz z obserwacji dotyczących interpretacji samego Mistrza. Praca składa się z dwóch rozdziałów. W pierwszym zawiera się specyfika i wprowadzenie do badanych przeze mnie źródeł, w tym opis ewolucji wydawniczej, usystematyzowanie jej typologii, przedstawienie postaci autorów analizowanych edycji oraz charakterystyka sylwetki Arcyksięcia Rudolfa pod kątem jego relacji z Ludwigiem van Beethovenem oraz przyczyny ich przyjaźni. W drugim rozdziale występuje szczegółowe omówienie interpretacji badanych sonat w oparciu o badane źródła pod kątem tempa, dynamiki i artykulacji skonfrontowane z indywidualną koncepcją autora.

Summary

An original concept of Ludwig van Beethoven's piano sonatas (Op. 81a, Op. 106, and Op.111) based on manuscripts sources from the era, and editions by great pianists

The topic of the Ph.D. thesis is the interpretation of Ludwig van Beethoven's three piano sonatas (Op. 81a, Op. 106, and Op.111). These pieces hold a particular place in the composer's oeuvre, as in them he had developed many aspects of the form, resonating later in the music of the Romantic period. They are primarily dedicated to the Archduke Rudolf of Austria, a great friend and sponsor of the Master. Among other works dedicated to the nobleman and bishop we can name *Missa Solemnis*, *Grosse Fuge*, the so called "Archduke Trio," and Beethoven's last two piano concertos. There is no doubt that those works hold a particular place not only in the composer's oeuvre, but also as a vital part of the history of music. For a deeper understanding of Beethoven's music and to create an original interpretational concept it is necessary to study the performance history of the works. There are no available audio recordings from the first one hundred

years after the composer's death. To learn about the interpretative visions from the period we must use other sources. Among them there are note editions including practical and performative aspects in which great pianists of the era inscribed interpretative suggestions by additional comments and by describing their artistic visions under the didascalies under the notes. This Ph. D. includes analyses of such specimens by the most celebrated interpreters of Beethoven: Hans von Bülow, Eugen d'Albert, and Artur Schnabel. Another source on the Master's compositions for the piano analysed in this thesis are two works by Carl Czerny, a famous student of the Bonn-born Master (*Über den richtigen Vortrag der sämtlichen Beethovenschen Werke für das Piano* and *Erinnerungen an Beethoven*). They include observations and tips on performing Beethoven's piano compositions taken from the direct relationship between Czerny and the Great composer and from observing the interpretations of the Master himself.

The Ph.D. thesis consists of two chapters. In the first, I outline and describe the specifics of the analysed sources including the evolution of publications and systemising of typologies and present the authors of the analysed editions. In this chapter I also introduce the figure of Archduke Rudolph of Austria and his relationship with Ludwig van Beethoven and the reasons for their friendship. The second chapter tackles a detailed study of the interpretations of the sonatas based on sources analysed according to the tempo, dynamics and articulations, all confronted with the author's original concept.